

Herman Lindqvist

«Solkongen»
Oversatt av Henrik Eriksen
Schibsted Forlag

Detaljert, men ukritisk fortelling
om en forgangen tid.

Anmeldt av **Arne Dvergsdal**
arne.dvergsdal@gmail.com

BOK: Solkongen Ludvig 14. framstår som et falmet glansbilde i den svenske populærhistorikeren Herman Lindqvists fortelling. Ludvig 14. ble konge over Europas mest folkerike og framgangsrike stat fire år gammel og regjerte som eneveldig monark i 72 år.

I hvert fall var han eneveldig i navnet («Staten det er meg»). Men Lindqvist påviser at selv en solkonge måtte ta visse hensyn til folkemeningen, den katolske kirke, elskerinner – og ikke minst intrigene på slottet i Versailles som huset 3000 mennesker, mens de øvrige 7000 medlemmer av hoffet bodde i byen Versailles tre mil utenfor Paris.

Kime til revolusjon

Allerede i 1764 skrev Voltaire «I alt som skjer, ser jeg kimen til en revolusjon.» Omtrent samtidig spådde Jean-Jacques Rousseau «at det er lite trolig at Europas store dynastier har lenge igjen».

Det var ikke lett å styre 1600-tallets Frankrike, som var et løst sammensatt forbund av regioner og byer. Korrupsjonen var omfattende: Politisjefen i Rouen betalte en sum tilsvarende fem millioner kroner for sitt embete og tjente angivelig en halv million i året. En bra avkastning på investeringen, kommenterer den erklærte rojalisten Lindqvist noe syrlig.

Tett på

Herman Lindqvist er svenskens svar på Karsten Alnæs, eller omvendt. Lindqvist er ingen kritisk historiker som avslører nytt kildemateriale; til gjengjeld skriver han med entusiasme, glød og forteller glede. I likhet med bøkene om Napoleon, Columbus og Madame de Pompadour er dette et portrett som går tett på hovedpersonen.

Vi får for eksempel vite at solkongen var skallet (derfor ble store parykker høyeste mote) og tannløs i ung alder og at den brunlige ansiktshuden var kopparret.

Den mest interessante delen av «Solkongen» handler om privatlivet til Ludvig 14. – i den grad han hadde noe privatliv. Lindqvist beretter entusias-

Forfatteren og journalisten Herman Lindqvist forteller engasjert om Ludvig 14. og det bisarre hofflivet i Versailles.

Konge uten tenner og hår

tisk om livet i det barokke Versailles. Samfunnet rundt solkongen og hans hoff er Lindqvist mindre opptatt av.

Fullt innsyn

Slik var dagliglivet på slottet: Klokk halv ni trakk førstekammertjeneren til side forhenget rundt den kongelige seng. Deretter kom sjeflege og kirurg og spurte hvordan det sto til med majesteteten. Dette var en seremoni som innledet Petit Lever («den lille oppståingen») der alle tjenerne hadde adelige titler.

Nå kunne det skje at kongen satte seg på sin toalettstol. Fem menn i riket hadde det store privilegium å snakke med ham mens han gjorde fra seg. Så var det tid for «den store oppståingen» der hundre kardinaler foruten ambassadører, statssekretærer og ministre var samlet. Alle som sto nær nok, kunne deretter bivåne at kongens overtjener rakte en skjorte til hoffmarskalken. Han rakte den i sin tur videre til en prins av blodet – som hadde æren av å trekke den over hodet på kongen.

En storeter

Utover dagen fulgte et fastlagt program som innebar regjeringskonferanser og jaktutflukter. Måltidene var selvsagt viktige. Lindqvist skriver at kongen var en storeter som til middag kunne spise tre forskjellige supper, en hel rapphøne, en fasan, salat, skinke og lammekjøtt.

Etter at kongen døde av koldbrann i 1715, fire dager før han fylte 77 år, ble han forskriftmessig obdusert, og legen konstaterte at Ludvig 14. hadde en usedvanlig stor magesekk og at lengden på tarmsystemet hans var omtrent den dobbelte av vanlige menneskers. Herman Lindqvist forteller og forteller – og gjør ingen forsøk på å konfrontere slike merkelige opplysninger med moderne vitenskap. Man får ofte inntrykk av at denne forfatteren, som har utgitt 50 bøker, skriver etter den journalistiske parolen om aldri å sjekke en god historie.

KONGELIG POSITUR: Ludvig 14. malt av Hyacinthe Rigaud i 1701. Under parykken var kongen skallet. Han var dessuten tannløs og kopparret.

Vokser alle norske debutanter opp på landet?

Full fart mot bygdedyret

Joakim Hunnes

«Alle vet hvem du er»
Tiden

Vant tema, men uvant slutt.

Anmeldt av **Erle Marie Sørheim**
erlemarie@hotmail.com

BOK: Ungdomstid i bygdene,

hva er det med dette temaet som er så forlokkende for mannlige forfattere?

Spørsmålet begynner å bli påtrengende etter å nå ha lest den fjerde debuten i 2011 om fyllefester og råning i forlatte bygdegrender.

Tar lappen

Fjell og daler fungerer utvilsomt godt som sceniske rammer rundt en fortelling og ensomhetsfølelser er ekstra lette å skildre i grisgrendte strøk, men det er uten tvil en overrepresentasjon i tematikken. Vokser ikke kids flest opp i drabantbyer eller byer nå til dags? Uansett, at settingen er vel-

brukt skal ikke gå ut over Hunnes, det er jo ingen sakprosbok, og et tema har vel aldri gjort en hel roman.

Sindre er akkurat blitt atten og har endelig fått den ettertraktede lappen. Han er odelsgutt og har kjæreste og fremtiden burde se lys ut. Men Sindre er usikker og ønsker aksept, selv av de han burde klare å heve seg over. Dermed blir han dratt mellom ulike miljøer og havner på grunn av sin feighet midt oppi en slåsskamp som får store følger.

Språklig kjøretur

Hunnes skriver i korte, informative setninger. Det mest snirklete

som forekommer, er veiene han kjører på. Kjøringen blir detaljert skildret og setter teksten i gir.

«De suser innover E39. Som pappa har lært han, seksti i den svingen, åtti i den, ikke bruke bremsen, nitti i denne.»

Gårdsarbeidet skildres også på en inngående, kroppslig måte. Slånga er hardt muskelarbeid som det virker som om forfatteren selv har følt på kroppen. Hunnes gir her et fint innblikk i en gårds tradisjoner og arbeidsmetoder og han setter det inn i en større historisk sammenheng. Men mange passasjer blir mer intetsigende og «pratete». Kjæresteproblemer og smug-hasjrøyking

makter ikke å engasjere så mye, og dialogen ungdommen imellom er nok realistisk, men ikke særlig spennende litteratur.

Popularitetens pris

Det er i Sindres usikkerhet nerven i boka ligger, usikkerheten og ønsket om å være venn med alle ødelegger de gode relasjonene han har. Etter en del skurtreskende partier viser det seg heldigvis at veien ikke var helt gitt på forhånd.

Hunnes klarer å overraske til slutt. Dermed blir «Alle vet hvem du er» kanskje en av «bygdedyretene» jeg kommer til å huske best fra i år.